

Skog – skatt og navleblikk

Av Gaute Nøkleholm (Næringspolitisk sjef, NORSKOG)

Regjeringen har lenge gått svanger med en omlegging av skatteopplegget for landbruket. I en sirlig samlet pakke av endringer lå en rekke elementer som innbyrdes påvirket hverandre. Istedenfor å gjøre en samlet vurdering av forslagene, slik at vi fikk en helhetlig løsning, innførte man halvparten av endringene ved årsskiftet, og utsatte resten til våren. For mange er konsekvensene omfattende. Ikke bare for skogeiere, men for hele den trebaserte verdikjeden.

Konsekvensene

Økt skattetrykk i skogbruket slår direkte ut i fallende avvirkning. Skogbruket har et minimum av tilskudd og representerer en samlet norsk verdiskaping på rundt 30 mrd i året. Eksportinntektene på snaue 20 mrd rangerer skog og tre i tetgruppen av landets viktigste produksjoner. Før tømmeret har nådd sluttbrukeren er verdien tidoblet – ja, du leste riktig, tidoblet! Markedet for ulike treprodukter er voksende, men norsk industri er bekymret for råvaretilgangen. Hvis de ikke kan henge med i markedet brenner det et blått lys for deler av skog- og treindustrien og for den verdiskapingen den representerer. Verdikjeden nevnes allikevel ikke med en stavelse i utredningene av skatteomleggingen! Nå må Finansdepartementets gutter og jenter erkjenne situasjonen og ta frem den *store* kuleramma.

Gjennomsnittsligningen

Fjerningen av gjennomsnittsligningen i skogbruket kom ikke uventet, og ble innført ved årsskiftet. Istedenfor å etablere en overgangsordning, slik at næringsinntekt ble beskattet slik de berørte har planlagt ut fra, ble ordningen klippet av med umiddelbar virkning. Dette medfører for mange at de får inntektsført det gjenstående beløpet ved skatteåret 2005. Dette er store verdier, og er resultatet av en opp til åtte år lang skatteplanlegging etter myndighetenes fastsatte retningslinjer. NORSKOG mener derfor regjeringen bør stå for en forutsigbar linje, og finne overgangsordninger for de som rammes av endringen. I motsatt fall skal det ikke herske tvil om at håndteringen av ordningen går inn i historien som et rent tillitsbrudd fra Regjeringens side.

Overgang til skjermingsmodell

Delingsmodellen erstattes av skjermingsmodellen. Prinsippene er de samme, men spenningen knyttes til hvordan skjermingsgrunnlag (tidligere kapitalavkastningsgrunnlag) og skjermingsrenten (tidligere kapitalavkastningsrate) skal fastsettes. Begge faktorene vil være helt avgjørende for skattetrykket, siden skjermingsrenten er en rentefot som beskriver hvor mange prosent av skjermingsgrunnlaget som skal beskattes som næringsinntekt med 28%. Det overskytende legges til personinntekten med tilhørende toppskatt. Da delingsmodellen kom i 1992 var datidens skjermingsrente på 14%. Avkastningsgrunnlaget kunne eieren selv fastsette gjennom å velge en av fire muligheter (bokført verdi, ligningsmessig formuesverdi, forsikringsverdi, eller taksert verdi). I dag er rentefoten redusert til 7%, noe det oppnevnte skatteutvalget vurderte som en utilsiktet skatteskjerpelse(!). Hvor utilsiktet det kan bli når renten reduseres kan vel diskuteres... Situasjonen er i hvert fall langt fra den skatteletten som er lovet. Uansett signaliserer utvalget at denne ikke skal reduseres ytterligere. Men det er rett og slett ikke nok. Bortfallet av de øvrige skatteordningene må kompenseres med økt skjermingsrente, ellers motarbeider Finansdepartementet intensjonen om en provenynøytral skatteendring. Når det gjelder fastsettelse av skjermingsgrunnlaget er forholdet det samme.

Hvis Finansdepartementet velger en annen metode enn å åpne for valg mellom de fire mulighetene som er beskrevet ovenfor, vil en betydelig skatteskjerpelse være sannsynlig. Like nærliggende er i så fall en ytterligere redusert avvirkning og verdiskaping.

Fremført skjermingsfradrag

Med bortfallet av gjennomsnittsligningen vil mindre skogeiendommer som avvirker år om annet få store skattetopper. Disse er ofte uten reell mulighet til å ha en årlig avvirkning pga. et tungt driftsapparat som er for dyrt å sette i gang hvert år. Siden gjennomsnittsligningen er fjernet, er det en selvfølge at disse må gis anledning til å spare opp skjermingsfradrag de årene det ikke blir hogd. Hvis dette ikke blir gjort rammes direkte de eiendommene som samlet sett har de største tømmerreservene, og den negative trenden med fallende avvirkning forsterkes ytterligere.

Skogkonto – en mulighet

Med utgangspunkt i tømmerbehovet for industrien kan det også være en løsning å innføre en skogkonto. Formålet er at skogeier kan plassere inntekt fra skogen skattefritt, og hvor beskatning skjer når det foretas uttak fra konto. Sammenlignet med stående skog er penger i bank forskjellig beskattet. I bank må eier skatte av rentene/tilveksten, mens uttak er skattefritt. I skog er tilveksten (rentene) skattefrie, og skatteplikt inntreffer først ved uttak av tømmer. I så måte er skogkontoen sammenlignbar med skog, og vil stimulere til økt avvirkning, fordi det gir en helt nødvendig utjevning av inntekt.

Særordninger

Utgangspunktet for skatteomleggingen var å få bukt med ulike særordninger, noe som viste seg å være umulig. Denne erkjennelsen er særlig viktig for næringer som skogbruket, fordi aktiviteten krever andre skattemessige betingelser enn de fleste andre bransjer. Nå er det viktig at Finansdepartementet ikke tar omkamp om næringsnøytralitet, men tenker verdiskaping fremfor effektivisering av egen hverdag...